

Delårsbokslut Överförmyndarnämnden 2019

Verksamhet

Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt föräldrabalken, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och vad som i övrigt i lag eller annan författning åligger överförmyndarnämnd.

Överförmyndarnämndens huvuduppdrag framgår i överförmyndarnämndens reglemente, som är beslutad av kommunfullmäktige. Överförmyndarnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finna i lag eller annan författning samt bestämmelserna i reglemente.

Överförmyndarnämndens verksamhet är en kommunal och obligatorisk tillsynsmyndighet.

Huvudsaklig verksamhet

Överförmyndaren ska skydda underåriga och vuxna, som helt eller delvis saknar beslutskompetens, från rättsförluster. Alingsås kommun har en överförmyndarnämnd med uppgift att förvalta denna kommunala funktion.

Kommunens överförmyndare är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över ställföreträdares verksamhet i kommunen. Överförmyndarens huvudsakliga uppgifter är:

- att utreda och ta ställning till behovet av god man i enskilda fall.
- att rekrytera, utbilda och föreslå ställföreträdare.
- att utöva tillsyn över ställföreträdare i kommunen genom att granska och utöva tillsyn av årsräkningar och årsredogörelser samt att besluta om arvode till ställföreträdarna.
- att utreda klagomål och genomföra byten av ställföreträdare vid behov.
- att serva ställföreträdares verksamhet genom rådgivning.
- att besluta om beviljande eller avslag gällande samtycke där lagstiftningen så kräver, exempelvis vid arvskifte och försäljning av fastighet.

Överförmyndarnämnden i Alingsås har idag tre handläggare som hanterar tillsyn för nämndens räkning. Vad avser det huvudsakliga uppdraget fortlöper verksamheten enligt plan. Arbetet med att granska årsräkningar pågår för fullt och per 2019-08-31 är 90% granskade. Arbetet ligger därmed för första gången på flera år i fas och fortgår enligt plan och beräknas i dagsläget vara klart senast vid september månads slut.

I våras gjorde Länsstyrelsen årlig tillsyn i Alingsås. I tillsynen riktades återigen kritik till Alingsås kommun för brister i ärendehantering och myndighetsutövning, samt att överförmyndarnämnden inte fullgjort skyldighet att lämna statistikuppgifter till Länsstyrelsen. Detta är brister som kvarstår sedan 2018 års tillsyn, fastän vissa förbättringar kunde konstateras. Verksamheten behöver säkerställa rutiner, samt komma ifatt med att säkerställa och granska alla akter och pågående ärenden. Det behövs en total genomgång av alla pågående ärenden för att säkerställa att det finns korrekta beslut i alla ärenden och inte saknas något beslutsunderlag i akter, samt gallra avslutade ärenden i kommunledningskontorets närarkiv. Detta är delar av myndighetsutövning som har fått nedprioriteras under tidigare år, när det var stort tillflöde av nya ärenden.

Några omvärldsfaktorer som särskilt ska påverka nämndens verksamhet under perioden har inte kunnat identifieras. Statskontoret har granskat Länsstyrelsens tillsyn över överförmyndarverksamheten och har lyft fram ett antal punkter på förbättringsförslag för att Länsstyrelsen ska ha likvärdig tillsyn i hela landet. Det är i fortfarande oklart hur dessa förslag kommer att påverka Överförmyndarnämndens verksamhet i Alingsås.

Utveckling under 2010 –talet har varit att antal ställföreträdare i Alingsås har ökat kraftigt från 353 st 2013 till 507 st 2018.

Ställföreträdarskap	2018-12-30	2019-04-30	2019-08-31
God man vuxna	295	301	285
Förvaltare vuxna	47	53	43
Legala förmyndare	118	116	115
Förordnat förmyndare	22	24	24
Ensamkommande barn	25	11	10
Totalt	507	505	477

Antal ärenden har minskat något sedan vårbokslut, 2019-04-30, främst beror detta på att personer som haft god man avlidit. Samtidigt finns ett antal nya ansökningar hos tingsrätten vilket kommer öka antalet godmanskap igen. I övrigt är förändringarna små och antal ärenden ligger i linje med vårbokslutets nivåer. Detta följs upp i årsbokslutet.

I genomförd risk- och konsekvensanalys kvarstår de risker som framkommit med att upprätthålla rättssäkerhet inom nämndens verksamhet och krav på ekonomisk effektivisering, samt den kritik som Länsstyrelsen återigen givit kommunen med nuvarande handläggning. I beslutad ram för 2020 ska överförmyndarnämndens verksamhet minska med 928 tkr dvs en minskning med 17%. Det kommer förhoppningsvis finnas ett utrymme att minska kostnaden för arvode under 2020, utifrån nuvarande prognos kring arvode. Dock kvarstår osäkerhet kring de nya ärenden som ligger hos tingsrätten. Uppdatering av Wärna kommer till största delen att vara genomförd 2019, vilket medför att denna kostnad inte kvarstår 2020.

Utöver den enda kostnadsposten som går att påverka den kostnad som finns för inhyrd personal från kommunledningskontoret. Den största delen utgörs av handläggare och om antalet handläggare minskar får det stora konsekvenser för hur kommunen kan upprätthålla myndighetsutövning och rättssäkerhet. Det kan eventuellt finnas möjligheter till kommunsamverkan med närliggande kommuner, något som kommer att utredas under året, Innan sommaren träffade överförmyndarnämndens handläggare och chef, Lerums överförmyndarverksamhet Under hösten kommer samverkan ske kring rutiner och blanketter för att minska administration.

Åtagande

Överförmyndarnämnden har två åtaganden antagna i flerårsstrategi 2019-2021.

Arbete pågår med att fullgöra åtaganden.

- ÖFN åtar sig att följa ärendeutveckling och ny lagstiftning rörande ersättning gällande alla former av ställföreträdskap. ●

Kommentar: Arbetet med åtagandet är påbörjat och bedöms genomföras under 2019. Nämnden fattade den 12 februari, § 6, beslut om arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare i Alingsås kommun.

- ÖFN åtar sig att ge en ökad service och utbildning avseende godmansuppdrag. ●

Kommentar: Arbetet med åtagandet är påbörjat och bedöms genomföras under 2019. Utbildning av gode män har genomförts av extern part, ett antal utbildningar hölls under våren och några till kommer genomföras under hösten om intresserade finns.

Alla gode män har erbjudits handläggarstöd på kvällstid gällande hantering av årsräkningar. Totalt har fem informationsträffar anordnats och ett 20-tal godemän har nyttjat denna tjänst. Förhoppningen är att intresset ska öka till nästa år, träffarna har varit uppskattade av gode männen.

Uppdrag

I beslutad flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun har kommunfullmäktige inte riktat något särskilt uppdrag till överförmyndarnämnden, således berörs överförmyndarnämnden endast av de uppdrag som riktas till samtliga nämnder. Följande uppdrag är aktuella för överförmyndarnämnden:

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja. ●

Kommentar: Nämnden arbetar med att verkställa åtaganden och uppdrag, som följs upp i vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar. ●

Kommentar: Nämnden kommer under året att implementera Platina sekretessmodul kring sekretessärenden. Uppdateringen av verksamhetssystemet Wärna innebär effektiviseringar inom många administrativa områden, däribland utbetalning av arvode till ställföreträdare och hantering av årsräkningar.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen. ●

Kommentar: Nämnden fortsätter omvärldsbevaka utvecklingen av digitala lösningar att använda sig av i sin verksamhet. Verksamhetssystemet Wärna uppdaterades under senvåren men alla bitar är inte på plats ännu. Uppdateringen väntas göra handläggningen mer digitaliserad och effektiv. Uppdateringen väntas bli klar innan årets slut.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog. ●

Kommentar: Diskussioner har påbörjats kring lämpliga former av medborgardialog att använda inom överförmyndarnämndens område. Överförmyndarnämnden har inte arbetat med demokratifrågor, utifrån att överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen samt följa upp utfallet årligen. ●

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden vilket försvårar anställning av personer med lönestöd.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader. ●

Kommentar: Nämnden undersöker olika möjligheter till extern medfinansiering, ännu har inga sådana möjligheter identifierats.

- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ges i uppdrag att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens samlade integrationsarbete. ●

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

Intern kontroll

Kontrollmoment:

- Hur lång tid det tar från 1 mars tills att samtliga årsräkningar är granskade
- Stickprov av handläggningstid gällande anmälningsärenden

Kontrollmomenten kommer vara genomförda innan året är slut och redovisas i nämndens årsredovisning.

Omedelbar åtgärd

Under året ska alla ärenden och ärendeakter gås igenom för att säkerställa att alla akter är fullständiga och det inte saknas några beslut, för att säkerställa myndighetsutövning

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2019	Delårsbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Delårsbokslut 2018	Differens 2018/2019
Verksamhetens intäkter	0	26	26	26	147	-121
Personalkostnader	-2 892	-1 863	-2 485	407	-1 983	121
Lokalhyror	0	-3	-6	-6	0	-3
Köp av tjänster	-2 100	-1 442	-2 147	-47	-1 221	-221
Övriga kostnader	-474	-243	-487	-13	-61	-182
Verksamhetens kostnader	-5 466	-3 551	-5 125	341	-3 266	-285
Verksamhetens nettokostnader	-5 466	-3 525	-5 099	367	-3 118	-406
Kommunbidrag	5 466	3 644	5 466	0	3 601	43
Finansnetto	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	119	367	367	483	-364

Prognosen per helår uppgår till +367 tkr. Resultat för bokslutsperioden uppgår till 119 tkr. Överförmyndarnämndens kommunbidrag uppgår till 5,5 mnkr för 2019, en ökning på 1,1 procent eller 64 tkr jämfört med föregående år. Ökningen handlar enbart om kompensation för index.

De största avvikelserna gentemot motsvarande period föregående år är köp av tjänst och övriga kostnader och det handlar framförallt om införandet av ett nytt IT-system. Att intäkterna är lägre är främst kopplat till en lägre volym av ställföreträdarskap för vilka Migrationsverket har betalat ut ersättning för och det är även till största del förklaringen till att personalkostnaderna minskar med motsvarande belopp.

Jämfört med vårbokslut förbättras prognos med 348 tkr. Detta handlar i princip uteslutande om lägre utbetalning av arvode för ställföreträdarskap som Överförmyndarnämnden finansierar än vad som tidigare har ingått i prognosunderlaget.

Kommentarer per prognostiserad kontogrupp

Prognos för **verksamhetens intäkter** är en budgetavvikelse om 26 tkr och handlar om en realisering av ett statsbidrag som hör till tidigare period. Inga intäkter var budgeterade

Personalkostnader förväntas generera ett överskott om 407 tkr. Överförmyndarnämnden har ingen egen personal och utfallet handlar i stället om ersättning till ställföreträdare och politiker. Att överskottet avviker beror till stor del på att det tillfälliga kommunbidrag på 1 mnkr som tilldelats nämnden riktat mot att täcka kostnader för ensamkommande barns ställföreträdare. Även om det tidigare har funnits ett behov att tillskjuta medel för denna typ av ställföreträdarskap tidigare har behovet kraftigt minskat och ligger på runt 12 % av kommunbidraget.

Lokalhyror är en obudgeterad post och kostnaderna som dels finns i resultatet och dels förväntas komma är lokaler för utbildning av ställföreträdare. **Köp av tjänst** förväntas generera ett underskott om 47 tkr. Förklaringen är återkommande men obudgeterade kostnader för befolkningsregister och läsplattor.

Övriga kostnader förväntas överskrida budget med 13 tkr.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

	Budget 2019	Delårsbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse	Delårsbokslut 2018	Differens 2018/2019
Inkomster				0		0
Investering				0		0
-varav exploatering				0		0
Exploatering				0		0
TOTALT INKOMSTER	0	0	0	0	0	0

Överförmyndarnämnden har inga förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid.

Investeringar

Överförmyndarnämnden har inga investeringar

Personal

Överförmyndarnämnden har ingen anställd personal, handläggartjänster och administrativt stöd köps av kommunledningskontoret.

Sammanfattande analys av delårsbokslut

Överförmyndarnämnden prognostiserar vid delårsbokslut ett positivt resultat + 367 i förhållande till budget. Detta beror på lägre kostnad för utbetalade arvoden till ställföreträdare. Antal ärenden har minskat något sedan vårbokslut, samtidigt som ett antal ärenden utreds av tingsrätten och kan komma att öka antalet ärenden igen. Detta följs upp i årsbokslut.

Arbete med att granska årsräkningar kommer enligt prognos att vara slutfört innan september månads utgång. Arbete fortgår under året med att komma ifatt med myndighetsutövning och att gå igenom alla pågående ärenden och dokumentation i akter, samt att avsluta akter och flytta akter från närarkiv till slutarkiv.

Det är fortfarande stor osäkerhetsfaktor kring antal ärenden och om trenden med fortsatt ökat antal ärenden kommer att fortsätta, eller om det är ett trendbrott. Om årets resultat ligger fast, ser förutsättningar för 2020-2021 bättre ut än tidigare. Den beslutade ramen täcker som det ser ut idag, ändå inte nuvarande verksamhet. Det finns ett underskott att ta hand om och överförmyndarnämnden kommer att behöva vidta åtgärder för 2020. Den åtgärd som nämnden kan vidta är att minska personalresurser för handläggning av ärenden. De risker som framkom i genomförd risk- och väsentlighetsanalys finns för organisation 2020-2021 och kring den ramminskning som beslutats för 2020-2021. Det finns idag läget inget som tyder på att antalet ärenden ska minska till samma nivå som 2013.